

Kolumbán. Sándor nyelvbonctana

Mit jelent ERDÉLY? Ki adta a nevet?

ERDÉLY, ERDŐELVE – Az **ERDÉLY** megnevezés megértéséhez ismerni kell őslakóinak nyelv- és szóírását. **ERDÉLY** legrégebbi lakói a székelyek. Mind az **ErdÉLY**, mind a szék**ÉLY** névben jelen van az **-ÉLY, -ELY**, gyök. Kiejtése: **ej, éj**. Értelme: **HELY**. Tágabb értelme: **ÉLET-HELY***.

Példaként: Székelyföldön, ha a Szabó, Kis, Nagy tulajdon házáról, telkéről esik szó, úgy mondják: a Szabó, Kis, Nagy **ÉLET**ön. Vagyis a tér maga az **ÉLET**HELY.

Az **ERDŐELVE** megnevezés is ezt rejti magában. Az **ERDŐ**n túl **LeVő, EL**fekvő életh**ELY**.

Az **LV** páros sokatmondó. Esetenként az **E** hangos szavakban egyensúly értelmi meghatározója, melyek szorosan kötődnek a teljes élethez, lelkeséghez, bizo-

nyos életelvhez ragaszkodáshoz. Például: **eLV, éLV**ezet, **jeLV**ény, **nyeLV**, de a **hoLV**al (régies hajnal, reggel) is. Az **L.V – V.L** teremtőgyök a **LÉV**én, **VÁL**ik, **VÉL**, **ViL**ág szavakban is az élettér, jövő gondolatát rejti.

A meggondolatlanul nemzetieskedő románok azt próbálják elhíttetni népükkel, hogy az **ERDÉLY** szót a magyarok az **ARE DEAL** (dombja van), **ARDEAL** szóból vették.

Csak itt van egy kis gubanc!

Nézzük az **ERDŐ** szavunkat. Mit mond a szó, mi az értelme? Az **ERDŐ** az életfeltételek **EREDŐ**je: levegő, víz, táplálék stb.

Az **E** hang alapvető tulajdonsága szerint mutatószócska, **rám**utató hang. De a folytonos **EgyEniEtEsség** hangja is

Az **R** hang az **eRŐ** hangja, bárhol van, jelenléte meghatározó, valami olyant jelent, ami **uR**al. Ha egy hegytetőről végignézzük a végeleáthatatlan messzeséget beborító, azt **uR**aló fák sokaságán, ezt egyetlen szóval úgy tudnánk kifejezni – **REngEtEg**. Ez esetben ezt jelenti az **R** és az **E**.

A **D** hang nyelvünkben a folytonosságot jelölő szavak meghatározó hangja: a régies folyó **ID**, vagy **ÜGY**,

mely szintén folyamat, akár az **iDő**. Itt is a megszakítatlan folyamatosságot jelenti a **D**.

Az **ő** hang távolra mutató, és a **bő**, tág tér jelzője is. Névmásként a harmadik, a távol levő személyre **ő** reá vonatkozik. Messzire mutat.

Akkor mi az **ERDŐ**?

EgyEniEtEsEn fákkal borított Rengeteg, mely folyamatos D, végeleáthatatlan, távolba vesző. És ez a meghatározás, egyetlen négy hangból álló szóban elrejtve – **ERDŐ**, melynek minden hangja külön beszél.

Az **ERDŐ** román megfelelői a **coDRu, p?DuRe**. A meghatározó **R** és **D** hangok mindkettőben jelen vannak, de csak a magyar szóban bírnak jelentéssel, csak magyarul bonthatók, értelmezhetők. Tehát van közös hangkötődés a szavak közt. A kétkedők számára érdekességként megfordítjuk a román szavakat. Jól meg kell nézni: **URDOc, ERuD?p**.

Mely nyelvben keresendő az **ERDŐ** név **EREDŐ** helye?

S akkor ki adott nevet e földnek?!

Habemus papam... avagy Nomen est omen...

Egyáltalán nem volt még ilyen a katolikus egyház történetében, hogy jezsuitát, és Európán kívüli főpapot választottak volna meg pápának. A mostani örömteli esemény sok tekintetben reményre ad okot, és feltételez egy olyan változást, amely talán ismét hitelessé teszi a hierarchiát és magát a klérust. Mert az európai papság és felsőpapság nagyobbik része még mindig egyfajta barokkos felsőséget tart magáénak, és nem ritka, hogy saját jóléte többet jelent egy-egy pap vagy püspök számára, mint a hívek közösségének sorsa. Öszentsége Ferenc pápa névválasztása is arra a nagyon várt korszakra utal, amelyben talán a pap és a püspök megtanulja a krisztusi egyház alapszabályát és törvényét, hogy azzal példát tudjon mutatni a hívek szent közösségének: a szeretetet és az alázatosságot.

Ugyanis ez a kettő hiányzik az európai papság és felsőpapság lelkéből, magatartásából – egyéni megítésem szerint. Beszélnek a szegénységről és az alázatról, miközben vadonatúj autókkal járnak hetente egyszer a filiába misézni, temetni vagy esketni... már ahol még van efféle igény. A hívek felajánlását és munkáját nem köszönik meg, mert az derogál... de elvárják a juttatást, a persely csörgését. Igen, lehetnek ezek bántó szavak, de ma, amikor Ferenc nevű egyházfőnk van, akiről köztudott, hogy busszal és villamossal, vonaton a turista jeggyel utazik, felvetődik a kérdés, hogy például Pécsen a volt irodaigazgató pap létére miért kereshetett havi hétszáz ezer forintot, s azt hová, mire költötte akkor, amikor sem étkezésre, sem szállásra, sem egyébre nem kellett költenie, hiszen hivatalából adódóan megvolt mindene. És felvetődik a másik kérdés ezzel kapcsolatban: vajon mennyit keres havonta egy egyszerű megyepüspök, miért van polgári lakása az egyház előjárónak, s vajon vonatkozik e rá valamilyen szabály, amely tiltaná a meggazdagodást...

A szerzetesrendek háza táján is vannak hasonló felvetődött kérdések, de korántsem annyi, és olyan mértékű a bírálható tény, mint a világi papság körében. Hiszen a szerzetesek szegénységi, engedelmisségi és szüzességi fogadalmuknak jobbra elegendet tesznek, mert ők olyan közösségi életet vállaltak és élnek, amely élet önmagában is vállalás, Istentől kapott kegyelem, ami erős hitet és csodálatra méltó kitartást követel. A szerzetesi élet civil

szemmel nézve iszonyatos keménysége kompenzálódik azzal a boldogsággal, amelyet Isten napnap után ad azon szerzeteseknek, akik megtalálták és élnek az Istenközelséget, s a napi zsolozsma nem egy kötelező és emiatt esetleg terhes előírás, hanem a Teremtővel való közvetlen kapcsolattartást jelenti a számukra. Az egyház tisztaságát a szerzetesek őrzik és ők a letéteményesei a megmaradásnak is. Legalábbis eddig ez volt látható a világi papság és szerzetesi közösségeket látva.

Vajon mi újat hozhat Ferenc pápa uralkodása Anyaszentegyházunk életébe? Mi az, amit egy 76 éves ember, mint az Egyház feje megvalósíthat a fent említett helyzet megváltoztatásában? Szerzetesként eddig saját életével és magatartásával mutatott példát azoknak a papoknak és híveknek, akik környezetében éltek, ismerték mindennapjait. Megválasztása után, amikor első apostoli áldását adta a városnak és a világnak, már látszott puritánság, hiszen egyszerű fehér reverendában, karing és körgallér nélkül lépett az erkélyre. Mozdulatai, és stílusa is a népét szerető őszinte emberé, Isten szolgájáé volt, s nyoma sem volt annak a főpapi mesterkéltségnek, amit nem egy püspöknél – olykor még plébánosnál is – tapasztalhatunk, amint pásztorbotjával – vagy anélkül – szinte lebegve lép el a hívek sorfala között... Pedig a papság nem más, mint egy életre szóló, szabadság nélküli szolgálat, amely a lelkekért felel Isten színe előtt.

Ferenc pápa ezekkel szemben a földön jár. Ezernyi szenvedést, szegénységet és kiszolgáltatottságot látott, számos állami korrupcióval szembesült, az igazságtalanság és az embertelenség, a szexuális zaklatások és kiszolgáltatottság ellen harcolt. Számára elviselhetetlen és szóvá teendő súlyos bűn minden, ami az emberi méltóságot sérti. Ferenc pápa öszentsége a már meghalt és élő, egyházi szolgálatban álló nagyjainkat: Mindszenty bíborost, Márton Áront, Jakab Antalt, Shvoy Lajost, Tornósy Kálmánt ofm, a szaléziánus Vas Józsefet, Bátor Botond és Aczél L. Zsongor pálos atyákat – akik azon dolgoznak, hogy évszázadok után ismét jelen lehessen Erdélyben a pálos rend – juttatja eszembe... több hős, a néphez, és a krisztusi egyházhoz hűségű papunk mellett.

Ferenc pápa maga a remény, a külső és belső ellenséggel teli mai egyház számára, mert bár po-

litikus pápának tartják, mégis láthatóan a legfőbb politikus, amit megmutatott a szeretet, a közvetlenség és az ezzel együtt járó alázat, ami az életben eddig uralkodó hat pápa esetében nem volt ennyire kézzelfogható. Talán XII. Pius volt hasonlatos Ferenchez öszentségéhez. Mert XII. Piusnak is az emberi méltóság, az elnyomottak és üldözöttek védelme volt élete célja és értelme.

Isten tehát megadta a reményt és a hitet abban, hogy az egyház visszafordul arra az útra, amelyet járnia kell. Megvan a remény arra, hogy a világ számára az utóbbi évek botrányai miatt hiteltelenné vált szervezetből, ismét lelki támasszá változik a Katolikus Egyház. A Ferenc név erre is garancia. Hiszen assisi Szent Ferenc életpéldája és tanítása vezette eddig is a szegények érsekét, ami mostantól a szegények és a megalázottak pápája lett...

Mi tehát a mi dolgunk ebben az új helyzetben, a nekünk, hívő embereknek adott isteni kegyelem állapotában? Az, amit Ferenc pápa kért azelőtt, mielőtt első áldását adta volna a világ keresztényeire: - Imádkozunk kell érte, magunkért, és az Egyházért. Kérnünk kell Istent, hogy adja meg számunkra a hozzá való hűség kegyelmét és azt, hogy ne csak akarjuk, hanem tudjuk is hirdetni az Evangéliumot ebbe a romlott és a Sátán által felperzselt lelkű világban. Imádkozunk kell azért, hogy a „szentferenci” szellemiség, a hűség, az alázat, a szerénység, a szeretet és az alázatosság mindannyiunk örömevé váljék, ezzel is erősítve és hirdetve az egyház igazi jelentőségét, értelmét és célját. Mert a megszentelt és példamutató élet a hitterjesztés és az egyház megerősítésének alapja. Nehéz és keservesnek tűnő követelményrendszer ez... – annak, akinek a hite labilis és saját jóléte mindennél fontosabb. Azonban a hit megerősítése az ima által gyerekjáték... mert az Atya nem tagadja meg sem gyermekeit, sem gyermekeitől a hit örömét és erejét... Ferenc pápa tehát már létével és eddigi életével is példát mutatott és hívja az embereket... szeretettel és az örök üdvösség ígéretével... Érdemes tehát, a segítségére lennünk imával és példamutatással egy olyan építkezésben, amelyben magunkat és hitünket építjük bele a krisztusi egyház ledönthetetlen falába...

Stoffán György

